

Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich

ul. Szpitalna 5/5
00-031 Warszawa

Środki Przejściowe 2005

**Granty dla organizacji pozarządowych w celu intensyfikacji społecznych inicjatyw
antykorupcyjnych**

Raport końcowy z realizacji projektu

*Jawność przeciw korupcji. Rozwój Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji
Publicznej*

Numer umowy: 9606/JKF/PPt-DG/2007-TF2005/017-488.05.01.03/AK/26

Okres realizacji projektu

01/02/2008 – 30/11/2008

MINISTERSTWO
KULTURY
i Dziedzictwa Narodowego
02 STY 2008
JASNA

Fundacja
FUNDUSZ WSPÓŁPRACY
Kameralna
ul. Główna 4a, 00-444 Warszawa
tel. 22 44 46 810, fax 22 46 00 808
www.funduszwspolpracy.org

31 GRU 2008

Realizacja projektu
„Jawność przeciw korupcji. Rozwój pozarządowego centrum dostępu do
informacji publicznej”
w okresie luty – listopad 2008 r.

Numer umowy: 9606/JKF/PPt-DG/2007-TF2005/017-488.05.01.03/AK/26

**1. SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU REALIZACJI PROJEKTU WRAZ Z
PORÓWNANIEM ZAKŁADANYCH I ZREALIZOWANYCH DZIAŁAŃ**

1.1. SPOTKANIE PLANUJĄCE

Pierwszym działaniem zaplanowanym w ramach realizacji projektu „Jawność przeciw korupcji. Rozwój Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej” było spotkanie planujące. Pierwotnie miało się ono odbyć w okresie finansowania projektu ak/26 ze środków funduszu Transition Facilities 2005 przyznanych w ramach grantu przez Fundację "Fundusz Współpracy" - Jednostkę Finansującą - Kontraktującą w konkursie „Granty dla organizacji pozarządowych w celu intensyfikacji społecznych inicjatyw antykorupcyjnych”. Projekt „Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej”, będący poprzednikiem tegorocznego projektu zakończył się w grudniu 2007. W styczniu 2008 roku pojawiła się okazja do spotkania wszystkich osób zaangażowanych w poprzedni projekt – praktyków i ekspertów w zakresie dostępu do informacji publicznej. Członkowie Stowarzyszenia mieszkają w całej Polsce, dlatego też staramy się wykorzystywać wszystkie okazje do spotkań, gdyż, z powodów logistycznych ich organizacja stanowi ogromny problem. Dlatego też, gdy, w ramach innego działania, pojawiła się taka możliwość, postanowiliśmy ją wykorzystać. Podczas zaplanowanego spotkania w Katowicach postanowiliśmy zorganizować również spotkanie planujące dotyczące rozwoju projektu „Jawność przeciw korupcji – rozwój PC DIP”. Tym samym zaistniała możliwość sfinansowania spotkania planującego dla projektu „Jawność przeciw korupcji” z innych środków stowarzyszenia. Ponieważ problemem byłoby zorganizowanie spotkania w tak liczonym gronie spotkania w miesiącu lutym lub

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

marcu, zdecydowaliśmy się na takie rozwiązanie. Odbyło się ono w dniach 20-21 stycznia 2008 w Katowicach, przy wysokiej frekwencji osób zainteresowanych. W ten sposób zrealizowano zadania spotkania planującego, tj. spotkania wszystkich osób, które uczestniczyły w realizacji pierwszej edycji projektu oraz osób chcących włączyć się w realizację jego drugiej edycji.

Spotkanie planujące było prowadzone przy zastosowaniu metod aktywnych – prowadził je koordynator projektu – ekspert prawny z dziedziny prawa dostępu do informacji publicznej oraz doświadczony trener. Spotkanie miało na celu ustalenie priorytetów związanych z realizacją projektu oraz kwestii związanych z programem szkoleniowym na zbliżające się szkolenia z dostępu do informacji publicznej.

W Katowicach spotkały się osoby mające duże doświadczenie w korzystaniu z prawa do informacji, jak i te mające doświadczenie szkoleniowe w tym zakresie. Wymieniły się one doświadczeniami, związanymi zarówno z praktycznymi problemami związanymi z realizacją ustawy o dostępie do informacji publicznej, jak i dobrymi praktykami w zakresie realizacji prawa do informacji w ogóle. Omówiony został program szkoleniowy, z którego mieli korzystać trenerzy podczas dwudniowych, pogłębionych szkoleń dotyczących prawa do informacji, które odbyły się w czerwcu. Dzięki dyskusji oraz wymianie doświadczeń, trenerzy, mający prowadzić te szkolenia, zyskali możliwość bazowania na doświadczeniach płynących z praktyki lokalnych organizacji strażniczych w działających w całej Polsce, a także na wiedzy zebranej w trakcie udzielania porad w pierwszej edycji projektu. Uczestnicy spotkania zapoznali się również z pierwszym zarysem gry szkoleniowej, która w założeniu miała stanowić podsumowanie każdego szkolenia dwudniowego. Koordynator projektu przedstawił zgromadzonym również harmonogram działań zaplanowanych na okres od lutego do listopada 2008 roku – m. in. dotyczący planowanego monitoringu instytucji publicznych pod kątem udostępniania informacji publicznej, jak również tegorocznych obchodów Dnia Informacji Publicznej (28 września 2008) i Tygodnia Informacji Publicznej (22-29 września 2008). Wynikiem spotkania było także opracowanie zbioru problemów, zagadnień, sugestii w zakresie realizacji prawa do informacji w Polsce, na które należy zwrócić szczególną uwagę podczas realizowania projektu.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

W czasie spotkania powołano Komitet Monitorujący. Jest to ciało eksperckie, złożone z członków stałych, oraz osób współpracujących. Wstępnie ustalono harmonogram prac Komitetu do końca listopada. Do Komitetu Monitorującego weszli, poza osobami zajmującymi się koordynacją projektu należący do SLLGO eksperci i praktycy z dziedziny prawa do informacji publicznej. Postanowiono nie ustalać stałego składu Komitetu – miał on zależeć od rozwoju sytuacji, potrzeb wiążących z planowanymi pojawiającymi się sprawami (m.in. sprawy precedensowe, monitoring, szkolenia) oraz możliwości i czasu poszczególnych osób.

SPOTKANIA KOMITETU MONITORUJĄCEGO

Komitet Monitorujący, tak jak było to założone, został powołany do życia na spotkaniu planującym w Katowicach. 14 marca 2008 roku odbyło się w Warszawie spotkanie Komitetu Monitorującego.

Jedną z kluczowych kwestii omawianych podczas spotkania były prowadzone sprawy precedensowe, kierunki działania w zakresie stwierdzonych utrudnień w dostępie do informacji publicznej. Dotyczyło to już poruszanych zagadnień na liście dip@lgo.pl, które podczas spotkania było szczegółowo omówione.

Podczas spotkania dyskutowano na temat sposobu wybierania lokalizacji w których odbędą się szkolenia. Omówione zostały szczegółowo kwestie związane z programem szkoleniowym na sześć dwudniowych szkoleń z dostępu do informacji publicznej – skład zespołu trenerskiego, terminy sesji doszkalających dla trenerów, terminy i lokalizacje szkoleń. Ponadto ustalono wstępnie skład zespołu trenerskiego na ww. szkolenia oraz plan prac nad programem szkoleniowym. Koordynator projektu przedstawił również rozbudowaną, szczegółową koncepcję gry szkoleniowej „Ściśle jawne”.

Na kolejnym spotkaniu Komitetu Monitorującego, które odbyło się 11 lipca w Warszawie, omówione zostały działania zrealizowane do tego momentu w ramach projektu, ze szczególnym naciskiem na podsumowanie przeprowadzonych w czerwcu szkoleń. Członkowie Komitetu zajęli się również szczegółowo zbliżającymi

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

się przedsięwzięciami – ogólnopolskim monitoringiem instytucji (ustalona została lista instytucji do monitoringu). Ważnym aspektem spotkania była również dyskusja na temat spraw precedensowych wspieranych finansowo i merytorycznie w ramach projektu (więcej informacji w części poświęconej sprawom precedensowym).

Dyskutowana była również nowa kwestia – konieczność prowadzenia Biuletynów Informacji Publicznej przez organizacje pozarządowe w Polsce. SLLGO zwróciło się z do eksperta z prośbą o wydanie opinii w tej kwestii. Opinia eksperta, mecenas Jana Stefanowicza, jednoznacznie wskazuje na to, że według polskiej ustawy o dostępie do informacji publicznej organizacje pozarządowe powinny prowadzić własne BIPy. Ponieważ jednak jest to nadal kwestia kontrowersyjna i sporna, wywiązała się długa dyskusja na ten temat. Temat ten okazał się niezwykle trudny i żywy dla organizacji pozarządowych. Pojawienie się powyższej opinii; tak jednoznacznie interpretującej ustawowy obowiązek prowadzenia BIPów przez organizacje pozarządowe, przyczyniło się do rozpoczęcia szerokiej dyskusji na ten temat. Podsumowaniem tych dyskusji była listopadowa konferencja „Biuletyn Informacji Publicznej w Organizacjach Pozarządowych. Kolejny uciążliwy wymóg, czy praktyczne rozwiązanie wspierające przejrzystość?”. Więcej szczegółów na ten temat znajduje się w części poświęconej konferencji.

Ponadto podczas realizacji projektu osoby biorące udział w pracach Komitetu Monitorującego porozumiewały się w sprawach bieżących drogą mailową, jak również poprzez mniej sformalizowane spotkania indywidualne. Miała miejsce również stała wymiana opinii i doświadczeń w ramach listy dyskusyjnej DIP.

1.2. Szkolenie dla trenerów i przygotowanie programu pogłębionych szkoleń dwudniowych i wstępnych szkoleń jednodniowych

W dniach 12-14 kwietnia 2008 pod Warszawą (ośrodek PAN Mądralin w Emowie) odbyło się szkolenie dla trenerów SLLGO, którzy mieli prowadzić szkolenia z dostępu do informacji publicznej w czerwcu 2008 roku. W czasie tego szkolenia, na podstawie dotychczasowych doświadczeń, został uzupełniony program pogłębionych szkoleń dwudniowych oraz szkoleń jednodniowych. Szkolenie zostało przeprowadzone tak, żeby trenerzy mieli szansę przećwiczyć i raz

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

jeszcze wypróbować program szkoleniowy skonstruowany na potrzeby pilotażowych jednodniowych szkoleń z dostępu do informacji publicznej przeprowadzonych we wrześniu 2007 roku. Celem treningu była również możliwość przećwiczenia przez zespół trenerski SLLGO zasad facylitacji pracy grupowej. Szkolenie prowadzone były przez doświadczoną trenerkę Wiesławę Machalicę oraz współpracującego z nią trenera – Maksymiliana Machalicę.

Podczas szkolenia przeprowadzono pierwszą próbę gry szkoleniowej „Ścisłe Jawne” projektowanej dla PC DIP. Przeprowadzona próba gry pokazała jakie są jej silne i słabe strony. Zespół trenerski przekazał zespołowi pracującemu nad grą sugestie w jaki sposób grę można udoskonalić.

Do zaprojektowania gry szkoleniowej zaprosiliśmy Pracownię Gier Szkoleniowych (PGS), firmę, która specjalizuje się w konstruowaniu różnego typu gier szkoleniowych. Początkowo planowaliśmy skonstruować grę planszową, jednak przedstawiciele PGS przekonali nas, że w tym przypadku lepiej zadziała gra, której uczestnicy będą musieli wcielać się w role. W pracach nad grą uczestniczyli przedstawiciele PGS – jako specjaliści od konstrukcji gier oraz trzy osoby ze strony SLLGO koordynator projektu, asystentka koordynacyjna i ekspert prawny PC DIP.

Zdecydowaliśmy się na wybór Pracowni Gier Szkoleniowych na wykonawcę gry symulacyjnej dotyczącej dostępu do informacji publicznej znając bardzo dobre opinie na temat wcześniejszych prac tej firmy. Pracownia Gier Szkoleniowych współpracuje z najlepszymi firmami zajmującymi się tą tematyką na świecie, jej zespół uczy się od najlepszych oraz ma dużą praktykę w konstruowaniu różnego typu gier symulacyjno-szkoleniowych. Ponadto była to jedyna firma zajmująca się profesjonalnie produkcją tego typu gier, która działa na rynku polskim. Komercyjna cena proponowana przez Pracownię Gier Szkoleniowych wielokrotnie przekraczała nasze możliwości finansowe, jednak podczas spotkania z przedstawicielkami Pracowni, ze względu na niekomercyjny charakter działalności stowarzyszenia i innowacyjny charakter planowanej gry, udało nam się dojść do porozumienia i ostatecznie wynegocjować bardzo atrakcyjną cenę. Korespondencja dotycząca wyceny gry stanowi załącznik nr 12 niniejszego raportu.

Prace nad grą rozpoczęły się w lutym 2008 roku, pierwsze konsultacje na ten temat rozpoczęliśmy jeszcze przed formalnym początkiem realizacji projektu – w styczniu 2008.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

Ewaliacja śródtreminowa – spotkanie planująco-ewaluacyjne

W końcu maja 2008 roku, w Szczyrku, odbyło się spotkanie planująco-ewaluacyjne, w którym wziął udział cały zespół trenerski (osoby prowadzące szkolenia z dostępu do informacji publicznej), jak również członkowie Komitetu Monitorującego. Sfinansowanie tego spotkania było możliwe dzięki zgodzie na przesunięcie środków przeznaczonych na spotkanie planujące do nowoutworzonej kategorii „spotkanie ewaluacyjno-planujące”. Zgodą JFK Funduszu Współpracy na taką zmianę została zawarta w piśmie o numerze ak/26/26/28/1779 z dnia 26 maja 2008r. Potrzeba zorganizowania takiego „połówkowego” spotkania, które pomoże równocześnie zmonitorować postępy w ramach projektu oraz szczegółowo zaplanować jego dalszą realizację pojawiła się po spotkaniu planującym (styczeń 2008), które wniosło w realizację projektu wiele nowych wartości. W czasie spotkania udało się podsumować wszystkie dotychczasowe działania przeprowadzone w ramach projektu „Jawność przeciw korupcji”. Odbyło się również planowanie uściślające w jaki sposób będą wyglądać kolejne działania (głównie dwudniowe, pogłębione szkolenia z dostępu do informacji publicznej, ogólnopolski monitoring instytucji publicznych), jak również wstępnie ustalono termin kolejnego spotkania Komitetu Monitorującego.

Przy okazji spotkania miało miejsce kolejne szkolenie doskonalące dla zespołu trenerskiego – tym razem prowadziła je para trenerska – Maja Branka i Małgorzata Dymowska, które skoncentrowały się na stosowaniu w nauczaniu cyklu Kolba. Przeprowadzenie takiego szkolenia było wyjątkowo korzystne dla podniesienia kwalifikacji zespołu trenerskiego oraz praktycznego zastosowania posiadanych umiejętności.

W Szczyrku odbyła się również „próba generalna” gry szkoleniowej „Ścisłe jawne” oraz czterogodzinne szkolenie dla zespołu trenerskiego prowadzącego szkolenia z dostępu do informacji publicznej, przeprowadzone przez pracowników Pracowni Gier Szkoleniowych, która zaprojektowała grę.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

1.3. Sześć dwudniowych szkoleń dla pracowników samorządów, mieszkańców oraz organizacji pozarządowych

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej wraz z trenerami Stowarzyszenia Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich przeprowadziło w czerwcu cykl 6 szkoleń z prawa do informacji oraz procedur dostępu do informacji publicznej. Szkolenia odbyły się w następujących terminach i lokalizacjach:

4 - 5 czerwca - Szklarska Poręba

6 - 7 czerwca - Spała

9 - 10 czerwca - Kulice

13 - 14 czerwca - Krośnice

16 - 17 czerwca - Przemyśl

19 - 20 czerwca - Waplewo.

Lokalizacje szkoleń zostały wybrane według następującego klucza – zdecydowaliśmy się na niewielkie miejscowości, możliwie rozmieszczone w różnych regionach Polski. Lokalizacje te wyznaczone zostały ze względu na położenie i możliwość dojazdu z różnych miejsc w danym regionie. Tym samym stworzonych zostało sześć makroregionów. Miejsca szkoleń zostały ustalone ze względu na równe odległości w zakresie danego regionu lub możliwość swobodnego dojazdu. Lokalizacje pozwoliły objąć następujące w całości regiony: Szklarska Poręba – woj. Śląskie oraz Dolnośląskie, Kulice – Zachodniopomorskie i wschodnie części woj. Pomorskiego, Spała – Mazowieckie, Łódzkie, Świętokrzyskie, Krośnice – Wielkopolskie, Lubuskie, wschodnia część woj. Łódzkiego; Przemyśl – Podkarpackie, Lubelskie, Waplewo – Warmińsko-Mazurskie, Podlaskie. Ponadto wybór ten zdeteterminowany był również dodatkowo ofertą szkolenia dwudniowego z możliwością noclegu co zwiększało zasięg oferty dla osób, które miałyby dojechać z dalszych odległości. Ponadto założono, aby szkolenia nie pokrywały się z regionami, w których wcześniej prowadzone były już szkolenia przez SLLGO z tego zakresu. Tym samym udało się objąć ofertą szkoleniową maksymalnie szeroki obszar geograficzny. Ponadto lokalizacje znajdowały się w dogodnym położeniu do większych ośrodków miejskich oraz węzłów komunikacyjnych. Rekrutacja uczestników i uczestniczek szkoleń odbywała się poprzez ogłoszenia na portalu, wysłanie zaproszeń indywidualnym odbiorcom oraz współpracującym we

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

wcześniejszych działaniach instytucjom i organizacjom pozarządowym. Ponadto wysłane zostały za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz poczty zwykłej zaproszenia do jednostek samorządu terytorialnego.

Szczegółowy program każdego ze szkoleń był każdorazowo opracowywany przez parę trenerską w oparciu o informacje dotyczące poziomu wiedzy i oczekiwań wobec szkolenia zawarte w formularzach zgłoszeniowych uczestników. Przykładowy formularz zgłoszeniowy stanowi załącznik nr 4 niniejszego pisma.

Głównym celem szkoleń było pokazanie dlaczego prawo do informacji publicznej jest ważne w codziennym życiu każdego obywatela i każdej obywatelki. Podczas szkolenia uczestnicy i uczestniczki dowiedzieli się w jaki sposób uzyskać informacje o sprawach, które pozornie znajdują się poza kręgiem codziennych zainteresowań, a mają realny wpływ na jakość naszego życia – na przykład dotyczą sposobu wydatkowania pieniędzy publicznych i podejmowania konkretnych decyzji przez podmioty publiczne. W czasie szkolenia poruszane były również tematy związane ze skutecznym, aktywnym informowaniem mieszkańców przez instytucje zobowiązane do udostępniania informacji publicznej. Podczas szkolenia uczestnicy mieli okazję zapoznać się z uregulowaniami prawnymi w zakresie prawa do informacji publicznej w prawie międzynarodowym i polskim. Omówione i przećwiczone zostały procedury dostępu do informacji publicznej. Trenerzy powoływali się również na orzecznictwo sądów polskich i praktyczne rozwiązania w zakresie dostępu do informacji publicznej. Szkolenia prowadzone były metodami aktywnymi przez doświadczonych trenerów - ekspertów i praktyków z prawa do informacji, podejmujących działania ogólnopolskie i lokalne w zakresie prawidłowej realizacji procedur dostępu do informacji publicznej.

Program szkolenia obejmował w szczególności następujące zagadnienia:

- Definicja i zakres informacji publicznej,
- Źródła prawa do informacji publicznej,
- Podmioty uprawnione do uzyskiwania informacji publicznej i podmioty zobowiązane do udostępniania informacji publicznej,
- Tryby udostępniania informacji publicznej,
- Ograniczenia w dostępie do informacji publicznej,
- Procedury odwoławcze,

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

Trudności w uzyskaniu informacji publicznej.

Elementem podsumowującym program szkolenia była gra szkoleniowa „Ściśle Jawne”. Zadania stojące przed uczestnikami gry zostały skonstruowane w oparciu o istniejące przepisy prawne dotyczące dostępu do informacji publicznej, ze szczególnym naciskiem na wiedzę, którą uczestnicy zdobywają podczas szkolenia.

Dużą grupę stanowiły osoby prowadzące Biuletyny Informacji Publicznej różnych instytucji. Udział w szkoleniach wzięło również kilkunastu działaczy i działaczek organizacji pozarządowych. Osiągnęliśmy dzięki temu kolejny cel naszych szkoleń – zbliżenie tych dwóch pozornie skonfliktowanych ze sobą środowisk. Praca w grupach przebiegała w atmosferze wzajemnej życzliwości i uczenia się od siebie. Łączna liczba osób przeszkolonych podczas szkoleń w czerwcu to 79. Każdorazowo na szkolenia zgłaszało się więcej osób niż ich faktycznie uczestniczyło, co stanowiło dla nas dość duży dylemat – ni chcieliśmy przyjmować „na wszelki wypadek” większej liczby osób na dane szkolenie, ponieważ szkolenia prowadzone były metodami aktywnymi i zależało nam, aby liczba uczestników nie przekraczała 15-20 osób.

Poza zdobyciem nowej wiedzy i kompetencji przez uczestników, kolejnym efektem szkoleń było nawiązanie stałego kontaktu z uczestnikami. Każdego szkolenie przeprowadziło dwóch trenerów, w tym jeden prawnik zajmujący się na co dzień prawem dostępu do informacji publicznej. Podczas każdego ze szkoleń przekazano uczestnikom również informacje na temat Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej i możliwości wsparcia jakimi ono dysponuje. Osoby chętne mogły dzięki temu skorzystać z pomocy prawnej – poprzez email, telefon lub osobiście.

1.4 Sześć jednodniowych szkoleń promujących prawo do informacji w ramach Tygodnia Informacji Publicznej 22-28 września 2008.

W dniach 22-29 września 2008 roku Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej przeprowadziło jednodniowe szkolenia z prawa i procedur

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

dostępu do informacji publicznej. Szkolenia odbyły się w następujących terminach i lokalizacjach:

- 22 września – Radom
- 23 września - Płock
- 25 września – Zielona Góra
- 26 września – Łódź
- 27 września - Ostróda
- 27 września - Kraków
- 29 września - Białystok

Planowaliśmy przeprowadzić sześć szkoleń i na tyle mieliśmy przeznaczone środki. Dzięki współpracy z lokalnymi partnerami udało nam się zaoszczędzić na wynajmie sal i wyżywieniu, a po zaplanowaniu sześciu szkoleń pojawiła się realna potrzeba przeprowadzenia szkolenia w Radomiu. Postanowiliśmy wobec tego przeprowadzić dodatkowe, siódme szkolenie. Biorąc pod uwagę wyjątkową sytuację, trenerzy przeprowadzili to dodatkowe szkolenie bez wynagrodzenia.

Jednodniowe szkolenia były adresowane do tych samych grup, co dwudniowe szkolenia przeprowadzone w czerwcu. Zależało nam na możliwej różnorodności uczestników – mieli to być zarówno mieszkańcy, jak i pracownicy samorządu i działacze lokalnych organizacji pozarządowych. Rekrutacja na jednodniowe szkolenia odbywała się również podobnymi kanałami, co rekrutacja na szkolenia dwudniowe. Ogłoszenia zamieściliśmy na naszych stronach internetowych: www.informacjapubliczna.org.pl oraz www.lgo.pl, na innych portalach znanych zarówno mieszkańcom jak i działaczom i pracownikom organizacji pozarządowych. Informacje na temat szkoleń rozprawdzaliśmy również mniej formalnymi kanałami – poprzez mailing wykorzystując stowarzyszeniowe bazy danych oraz angażując w rozpowszechnianie informacji znajome organizacje i osoby. W rekrutacji pomagały nam również organizacje partnerskie, które współorganizowały z nami szkolenia. Po doświadczeniach szkoleń czerwcowych stwierdziliśmy, że najskuteczniejsza i

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

najcenniejsza jest właśnie współpraca z lokalnymi organizacjami, które najlepiej znają miejscową specyfikę oraz kanały docierania do potencjalnie zainteresowanych uczestników i uczestniczek. Dodatkowo zamieściliśmy ogłoszenia na serwisie internetowym www.samorzad.pap.pl.

Podczas szkoleń jednodniowych we wrześniu przeszkolonych zostało 89 osób. Również tym razem na szkolenia każdorazowo zgłaszało się więcej osób niż w nich faktycznie uczestniczyło, w związku z czym po raz kolejny stanęliśmy przed dylematem jak rozwiązać ten problem. Listy obecności z jednodniowych szkoleń stanowią załącznik nr 3 niniejszego pisma.

Każde szkolenie prowadziła para trenerska, w każdej parze był jeden prawnik zajmujący się prawem dostępu do informacji publicznej. Podczas szkoleń, poza stałym programem szkoleniowym, trenerzy opowiadali o trwającym Tygodniu Informacji Publicznej i namawiali uczestników oraz uczestniczki na składanie z okazji Dnia Informacji Publicznej wniosków o informację publiczną w dniu 29 września 2008. Międzynarodowy Dzień Informacji Publicznej, który jest obchodzony 28 września 2008r., w tym roku przypadał w niedzielę, w związku z tym jego obchody postanowiliśmy przesunąć na dzień 29 września (poniedziałek). Trzy gotowe wzory wniosków o informację publiczną zostały umieszczone na portalu www.informacjapubliczna.org.pl. Przykładowe wnioski w wersji papierowej były również rozdawane przez trenerów podczas szkoleń.

Jednocześnie po przeprowadzeniu szkolenia dla trenerów oraz superwizji prowadzenia szkoleń na materiałach trenersko-szkoleniowych z zakresu prawa do informacji i procedur dostępu do informacji publicznej okazało się, iż materiały szkoleniowe w trakcie przygotowania oraz prowadzenia przez trenerów ćwiczeń w warunkach superwizji zostały poddane wnikliwej analizie. Analiza została przeprowadzona przez parę trenerów superwizorów prowadzących warsztaty w celu przeprowadzenia ćwiczeń oraz samych trenerów, którzy musieli przygotować poszczególne ćwiczenia. Tym samym program szkoleniowy został poddany w tym zakresie podwójnej analizie zarówno poprzez zespół trenerski, który prowadzi przy wykorzystaniu tych materiałów szkolenia, jak również poprzez parę doświadczonych trenerów. Uwagi w zakresie prowadzonych ćwiczeń oraz materiałów stały się podstawą do zmiany niektórych materiałów trenersko-szkoleniowych. Ponadto w

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

zakresie rozwoju programu szkoleniowego w okresie prowadzenia szkoleń w czerwcu i wrześniu materiały trenersko-szkoleniowe każdorazowo podlegały analizie i poprawianiu w zależności od potrzeb uczestników. W zakresie tym przeprowadzanie osobnej i jednocześnie powtórnej superwizji materiałów trenersko-szkoleniowych stało się zbędne na tym etapie działań w zakresie edukacji o prawie do informacji i procedurach dostępu do informacji publicznej jako powielające czynności już przeprowadzone. Materiały trenersko-szkoleniowe znajdują się na e-dysku stowarzyszenia i wykorzystywane są przez wszystkich członków stowarzyszenia.

2. Prowadzenie i rozwój portalu www.informacjapubliczna.org.pl

Przez cały czas trwania projektu udoskonalany jest portal Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej, tak aby był on bardziej przejrzysty i przyjazny osobom go odwiedzającym. Przede wszystkim zmieniona została szata graficzna oraz na nowo ułożone zostały treści w poszczególnych działach, co pozwala dotrzeć w sposób prosty do zasobów archiwum. Pojawiły się nowe działy związane zarówno z rozwojem portalu jak i realizacją działań przewidzianych w projekcie.

- Zakładka „DIP w mediach” - uzupełniana na podstawie zamówionych wycinków z prasy, w zakładce pojawia się informacja w jakiej gazecie pojawił się artykuł dotyczący prawa do informacji i procedur do informacji publicznej;
- Zakładka „Projekt” – zawiera zebrane w jednym miejscu informacje na temat działań w ramach realizowanego projektu;
- Zakładka „Wnioski” – wprowadzona została możliwość pobrania wzoru wniosku oraz zapoznania się z problematyką wniosków o udostępnienie informacji publicznej;
- Zakładka „Tydzień Informacji Publicznej” – opracowana dla wszystkich akcji w ramach Tygodnia Informacji Publicznej (informacje o szkoleniach, artykuły ekspertów, dane do akcji „złóż wniosek” na Międzynarodowy Dzień Prawa do Informacji oraz opis wydarzeń);
- Zakładka „orzeczenia” – została zbudowana nowa baza danych w celu łatwiejszego dostępu do orzecznictwa w zakresie prawa do informacji i procedur dostępu do informacji publicznej oraz wprowadzono nowe orzecznictwo, które

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

jest na bieżąco uzupełniane przez wyroki wydawane aktualnie przez Wojewódzkie Sądy Administracyjne.

- Zakładka „DIP na świecie” – miejsce, w którym umieszczane są informacje o wydarzeniach, akcjach związanych z prawem do informacji z całego świata. Opisana została m. in. sieć „Freedom of Information Advocates Network” zrzeszająca organizacje działające na rzecz swobodnego dostępu do informacji publicznej.
- Zakładka „DIP raporty” – umieszczane są odnośniki do raportów opisujących dostęp do informacji publicznej wraz z opisami poszczególnych monitoringów i kontroli.

Jednocześnie wprowadzony został Newsletter, dzięki któremu potencjalne osoby korzystające z jego możliwości mogą otrzymywać wiadomości o podejmowanych działaniach przez stowarzyszenie.

Ponadto obok umieszczania treści merytorycznych podjęte zostały działania zmierzające do wypozycjonowania portalu na jak najwyższym miejscu w wyszukiwarkach internetowych. Na dzień spisania raportu przy wyszukiwaniu hasła „informacja publiczna” portal ukazuje się wyszukującej osobie na pierwszych dwóch pozycjach. Natomiast przy wyszukiwaniu hasła „dostęp do informacji publicznej” portal ukazuje się na trzecim miejscu.

Działania promocyjne w trakcie akcji prowadzonych w projekcie oraz powyższe doprowadziły do stanu oglądalności portalu w wysokości około 100 wejść dziennie.

3. Monitoring prawa do informacji

W trakcie projektu realizowane były następujące typy działań monitorujących wykonywanie przez podmioty zobowiązane prawa do informacji oraz prawidłowe stosowanie procedur dostępu do informacji publicznej.

3.1 Monitoring na poziomie lokalnym prowadzony przez członków i członkinie SLLGO.

Członkowie i członkinie stowarzyszenia w podejmowanych działaniach strażniczych bardzo często wykorzystują prawo do informacji oraz spotykają się z utrudnieniami w dostępie do informacji publicznej. Przypadki oraz ewentualne zmiany w tym zakresie przesyłane są na listę dyskusyjną dip_lista@lgo.pl, która stanowi miejsce prezentowania bieżących przypadków, omawiania ciekawych kwestii, problemów oraz wiadomości o prawie do informacji. Ponadto lokalne działania w zakresie prawa do informacji i prawidłowej realizacji procedur dostępu do informacji publicznej pojawiające się na liście dyskusyjnej prezentowane są na portalu wraz z dokumentami źródłowymi oraz orzecznictwem.

Do ważniejszych umieszczonych na portalu spraw zaliczyć należy:

- Postępowanie w jednej z gmin, w której jeden z uczestników projektu Laboratorium Monitoringu Budżetu (<http://www.lmb.lgo.pl/>), nie mógł uzyskać informacji publicznej. W prowadzonym postępowaniu Burmistrz przy udostępnianiu informacji publicznej powoływał się na 3 różne podstawy do udostępniania informacji publicznej, z których dwie zostały wprowadzone niezgodnie z Konstytucją oraz ustawą o dostępie do informacji publicznej. W sprawie tej stanowisko zajęły następujące organy i podmioty: Samorządowe Kolegium Odwoławcze, Regionalna Izba Obrachunkowa, Wojewoda jako organ nadzoru nad jednostkami samorządu terytorialnego, prokurator rejonowy, sąd rejonowy. Postępowanie prowadzone doprowadziło do zmiany statutu gminy poprzez częściową zmianę przez samą radę gminy oraz w trybie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody potwierdzonego wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 7 listopada 2008 r. (sygn. akt II SA/Wr 418/08). W dniu 18 grudnia 2008 r. w Sądzie Rejonowym w Lubinie zakończyło się postępowanie karne, które zostało umorzone głównie ze względu na rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody w zakresie uchylecia zapisów statutu jednostki samorządu terytorialnego. Działania w zakresie swobodnego dostępu do informacji publicznej prowadzone w tej gminie będą nadal, ponieważ w listopadzie przyjęte zostały procedury regulujące opłaty za dostęp do informacji publicznej niezgodnie z ustawą o dostępie do informacji publicznej. Pierwsze informacje o powyższym postępowaniu zamieszczone zostały już w kwietniu 2008 r.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informaciapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

(link:

http://www.informacjapubliczna.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=135&Itemid=37)

Przez cały okres trwania projektu PC DIP zajmowało się problematyką opłat za udostępnianie informacji publicznych, które to stanowią często realne utrudnienie w dostępie do informacji publicznej. Dzięki lokalnym działaniom oraz wymianie wiedzy na liście dyskusyjnej przy współuczestnictwie PC DIP zapadł przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Szczecinie wyrok w zakresie określania opłat za udostępnienie informacji publicznej. Pierwsza informacja w tym zakresie została umieszczona na portalu pod linkiem http://www.informacjapubliczna.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=134&Itemid=37. Ponadto wielokrotnie problematyka opłat poruszana była na liście dyskusyjnej oraz na portalu.

Ponadto w ramach działań lokalnych poruszane były opłaty wprowadzane na w różnych podmiotach zobowiązanych, w szczególności w Zielonej Górze i Katowicach.

Jedną z głównych prowadzonych spraw było postępowanie z art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej. PC DIP występowało w charakterze organizacji społecznej zgodnie z Kodeksem postępowania karnego w postępowaniu z subsydialnego aktu oskarżenia wniesionego przez jednego z członków stowarzyszenia, który nie uzyskał informacji publicznej przez 2 lata. Informacje o sprawie oraz poszczególne etapy były przedmiotem dyskusji na liście dyskusyjnej (pełnia informacja o postępowaniu znajduje się pod linkiem http://www.informacjapubliczna.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=153&Itemid=37).

Kolejną poruszaną na liście dyskusyjnej, a następnie umieszczoną na portalu sprawą był postępowanie w sprawie uzyskania raportu o działaniu ustawy lobbingowej (http://www.informacjapubliczna.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=136&Itemid=37).

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

Ponadto na liście dyskusyjnej miało miejsce wiele ciekawych dyskusji o centralnych i lokalnych postępowaniach w zakresie udostępnienia informacji publicznej.

3.2 Monitoring ogólnopolski prowadzony przez Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej

W maju i czerwcu 2008 trwały przygotowania do przeprowadzenia dużego ogólnopolskiego monitoringu instytucji publicznych, mającego pokazać, czy instytucje:

- udzielają informacji publicznej na wniosek w terminie,
- posiadają własne wewnętrzne procedury udzielania informacji publicznej,
- wprowadziły cenniki dostępu do informacji publicznej.

Zagadnienia wybrane do monitoringu wynikają z prowadzonych przez członków i członkinie stowarzyszenia działań w ramach lokalnego badania przestrzegania prawa do informacji i procedur dostępu do informacji publicznej.

W pierwszym zakresie często instytucje zobowiązane do udostępniania informacji publicznych nie wykonują obowiązku w ustawowym terminie co potwierdził również monitoring. Ponadto jak wynika zarówno z lokalnych doświadczeń członków i członkiń stowarzyszenia, jak również z ilości wpływających pytań oraz prowadzonych w tym zakresie działań w ramach programu precedensowego ważnym z punktu widzenia działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji publicznej jest badanie wewnętrznych procedur dostępu do informacji publicznej oraz cenniki za udostępnianie informacji publicznej. Wprowadzenie, a następnie powoływanie się na wyżej wskazane regulacje w wielu przypadkach prowadzi do niezgodnego z Konstytucją oraz ustawą o dostępie do informacji publicznej utrudniania dostępu do informacji publicznej. Tym samym badanie powyższych zagadnień stało się potrzebne i istotne.

Listę instytucji do monitoringu zaakceptował ostatecznie Komitet Monitorujący projektu „Jawność przeciw korupcji” w czasie swojego ostatniego spotkania, które odbyło się 11 lipca 2008 r. Wybierając podmioty, do których wysłane zostaną zapytania Komitet Monitorujący doszedł do wniosku, iż prowadzić

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

badanie około 200 instytucji rządowych, organów administracji centralne, instytucji wykonujących zadania centralne oraz podmiotów realizujących zadania publiczne, będzie można zobaczyć jak podmioty te ukształtowały dostęp do informacji w swoich wewnętrznych dokumentach.

Lista instytucji, które zostały poddane monitoringowi stanowi załącznik nr 9 niniejszego raportu.

Monitoring 205 instytucji publicznych został przeprowadzony drogą pocztową – wysłaliśmy przesyłki polecone z dodatkową usługą potwierdzenia odbioru, tak abyśmy mieli pewność do kogo dotarły nasze zapytania.

Jednocześnie wypracowane zostało narzędzie, które zostało użyte do badania wpływających dokumentów (w załączeniu – załącznik nr 10). Badający analizowali zarówno wewnętrzne akty prawne, jak i listy przewodnie, które w wielu przypadkach zawierały informacje potrzebne do badania. Konkluzje z badania dokumentów zostały zebrane w przygotowanym raporcie (w załączeniu – załącznik nr 11 niniejszego raportu).

3.3 Monitoring przeprowadzony przez uczestników Tygodnia Informacji Publicznej

W trakcie szkoleń prowadzonych w ramach Tygodnia Informacji Publicznej trenerzy zachęcali uczestników i uczestniczki do składania w dniu 28 września 2008 r. do składania wniosków o udostępnienie informacji publicznej. W celu ujednoczenia akcji i możliwości porównania odpowiedzi przygotowano zostały trzy przykładowe wnioski, które można było jednocześnie pobrać z portalu. Przygotowane wnioski wraz z informacją były również w dniu 28 września 2008 r. rozdawane pod urzędami. Ponadto część osób złożyła podczas Międzynarodowego Dnia Prawa do Informacji dowolne wnioski z pytaniami przygotowanymi przez siebie.

Mając na względzie ilość przesłanych wzorów wniosku oraz umieszczenie przykładowych wniosków na portalu oraz akcji bezpośredniej polegającej na rozdawaniu tychże wzorów wniosków zaproponowaliśmy zarówno w trakcie szkoleń oraz w trakcie pozostałych działań ewentualne podzielenie się z nami informacją o złożonych wnioskach. W ramach tego działania otrzymaliśmy informacje o złożonych wnioskach. Ponadto akcja ta była propagowana w mediach.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

4. Prowadzenie spraw precedensowych

Stowarzyszenie, w ramach Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej przystąpiło do kilku postępowań administracyjnych, bądź administracyjno – sądowych na prawach strony lub aktywnie wspierając osoby, które miały z różnych przyczyn problemy z uzyskaniem dostępu do informacji publicznej.

Jak wskazane zostało w pkt. 3.1 „Monitoring na poziomie lokalnym prowadzony przez członków i członkinie SLLGO sprawą w którą stowarzyszenie zaangażowało się bezpośrednio jest postępowanie z art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej, w której Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego uznany został za winnego nieudostępnienia informacji publicznej. Sprawa zakończyła się warunkowym umorzeniem postępowania.. Link do opisu sprawy znajduje się w punkcie ww. punkcie.

Obserwujemy również sprawę niezgodnych z prawem działań Burmistrza Gminy Chocianów – rozpoczęto postępowanie w trybie art. 23 powyższej ustawy oraz sukcesem zwrócono się do Wojewody Dolnośląskiego o podjęcie czynności nadzorczych w związku z niezgodną z prawem dostępu do informacji publicznej uchwałą Rady Gminy Chocianów.

Komitet Monitorujący na spotkaniu w lipcu postanowił o przyłączeniu się SLLGO do kolejnych spraw.

Charakter zasygnalizowanych spraw okazał się niezwykle istotny z punktu widzenia prawa do informacji oraz procedur dostępu do informacji publicznej.

- Jedno z postępowań dotyczyło skargi mieszkańca Katowic do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na bezczynność w przedmiocie nieudostępnienia informacji publicznej w zakresie „materiału dotyczącego działalności Centralnego Biura Antykorupcyjnego” przygotowanego przez pełnomocnika rządu Julię Piterę, przez Prezesa Rady Ministrów.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

W odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji wnioskodawca poinformowany został, iż żądany dokument nie zostanie mu udostępniony ze względu na to, że nie jest dokumentem urzędowym. Powyższe stwierdzenie jest niezgodne z Konstytucją, ustawą i orzecznictwem. W konsekwencji czego mając na względzie art. 61 Konstytucji oraz w przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej Komitet Monitorujący postanowił, iż sprawa ta wymaga wsparcia ze strony PC DIP.

Uznane zostały przede wszystkim następujące racje: art. 61 Konstytucji stanowi w ust. 2 m. in., iż „Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów”, tym samym zagwarantowany został dostęp do informacji publicznej w postaci dokumentów bez względu czy jest on dokumentem urzędowym w myśl przepisu art. 6 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, czy też nie ma takiego charakteru. Zgodnie z powyższym na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej Stanowisko takie potwierdza wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku, sygn., akt II SA/Gd 897/05 z dnia 21 lutego 2006 r. w uzasadnieniu, którego podniesione zostało m. in.: „(...) Ważne jest też, że prawo do uzyskania informacji obejmuje m.in. dostęp do dokumentów. Wynika to wprost z art. 61 ust. 2 Konstytucji i, co istotne, Konstytucja nie ogranicza tego dostępu jedynie do dokumentów urzędowych. O uprawnieniu do wglądu jedynie do dokumentów urzędowych, rozumianych jako treść oświadczenia woli lub wiedzy, utrwalona i podpisana w dowolnej formie przez funkcjonariusza publicznego w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego mówi art. 3 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 6 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej. (...) Jednakże skoro Konstytucja stanowi o dostępie do dokumentów w szerszym znaczeniu, to przepis art. 3 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, określający zakres prawa do informacji, należy wyklądać w zgodzie z Konstytucją i w konsekwencji przyjąć, że dostęp do dokumentów innych niż urzędowe jest zagwarantowany w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, który mówi o dostępie do informacji publicznej w ogólności.”. Należy dodać, iż zgodnie z powyższym wskazane w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 6 ust. 2 ustawy prawo do informacji w postaci wglądu do dokumentów urzędowych jest wyłącznie jedną z form udostępniania informacji publicznych, a nie

jedyną. Ponadto przywoływanie przepisu art. 6 ust. 2, jako podstawy określenia co jest informacją publiczną, a co nią nie jest, nie znajduje żadnej podstawy prawnej. Również nie bez znaczenia w tym zakresie miało stanowisko zaprezentowane przez Rządowe Centrum Legislacji odpowiadające w imieniu Prezesa Rady Ministrów jest jak wyżej wskazujemy niezgodne z prawem.

W związku z opublikowaniem omawianego raportu postępowanie to stało się bezprzedmiotowe. Jednakże niejedolite orzecznictwo sądów administracyjnych w zakresie dostępu do dokumentów lub wyłącznie do dokumentów urzędowych wymaga, aby dalsze działania doprowadziły do ugruntowanego orzecznictwa w tym zakresie.

- Komitet Monitorujący rekomendował również przystąpienie do sprawy dotyczącej możliwości składania wniosków o informację publiczną za pośrednictwem zwykłego listu poczty elektronicznej, bez cyfrowego podpisu. Obowiązująca ustawa o dostępie do informacji publicznej nie przewiduje specjalnych wymogów dla wniosków o informację publiczną. Zgodnie z ustawą i orzecznictwem sądów administracyjnych przy udostępnianiu informacji publicznej nie stosuje się Kodeksu postępowania administracyjnego do momentu wydania decyzji, tym samym nie powinno być specjalnych wymagań dla wniosków o informację w tym np. opatrzenie cyfrowym podpisem. Jednakże orzecznictwo Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w tym zakresie nie jest spójne (np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z 21 listopada 2007 r., II SAB/Gd 25/07, czy też wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 18 kwietnia 2008 r., sygn. akt II SAB/Kr 11/07). Jak pokazuje praktyka, udostępnianie informacji w ten sposób bez specjalnych wymagań uzależnione jest od woli podmiotu zobowiązanego.

Ponadto w ramach działań PC DIP prowadzona jest sprawa o charakterze podobnym do powyżej omówionej. Do jednej z gmin złożony został wniosek o udostępnienie informacji publicznej bez ręcznego podpisu. W tym przypadku podmiot zobowiązany wezwał na zasadach określonych w

Kodeksie postępowania administracyjnego do uzupełnienia wniosku przez podpis. W tej sprawie złożona zostanie skarga na bezczynność.

- PC DIP zaangażowało się w charakterze strony do postępowania w sprawie braku informacji publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej. Postępowanie to jest istotne z punktu widzenia orzecznictwa sądów administracyjnych, które różnie orzekają w tym przedmiocie. W roku 2008 zapadły w tym zakresie cztery odmienne orzeczenia. Tym samym wydaje się, iż ważne jest doprowadzenie do orzeczenia przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Ponadto zgodnie z przepisami art. 8 ust. 2 i art. 8 ust. 3 ustawy o dostępie do informacji publicznej podmioty zobowiązane do udostępniania informacji publicznej (art. 4 tejże ustawy) mają obowiązek publikować informacje publiczne w Biuletynach Informacji Publicznej. Art. 6 ustawy o dostępie do informacji publicznej wskazuje katalog przykładowy katalog informacji publicznych, które winny być publikowane w Biuletynach Informacji Publicznej. Wskazać należy, iż w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze ustawodawca przewidział obowiązek udostępniania informacji publicznej (domniemywać należy że każdej). Postępowanie w zakresie nieumieszczania informacji publicznej narusza następujące zasady dostępu do informacji publicznej: niezwłocznego dostępu do informacji publicznej (szybkość i odformalizowany sposób dostępu do informacji publicznej) oraz bezpłatność. Podmiot korzystający z prawa do informacji w przypadku niemożliwości uzyskania informacji publicznej poprzez Biuletyn informacji Publicznej (informacji publicznych, które zgodnie z przepisami ustawy muszą być publikowane w BIP) zmuszony jest do ponoszenia określonych kosztów oraz potencjalnego wypełnienia normy wynikającej z wyżej wskazanego przepisu – tj. poniesienia ewentualne koszty udostępnienia.
- Równocześnie PC DIP prowadzi postępowania w zakresie wprowadzania opłat za udostępnienia informacji publicznej. W dwóch miastach po zmianie zarządzeń przez prezydentów oraz orzeczenia WSA w Szczecinie prowadzone są postępowania zmierzające do wyeliminowania z obrotu prawnego nowych zarządzeń prezydentów w przedmiocie opłat za udostępnianie informacji publicznej.

- Po szkoleniu w Radomiu lokalny działacz zgłosił do PC DIP sprawy z zakresu art. 14 ustawy o dostępie do informacji publicznej. Prezydent Miasta Radomia błędnie stosując ustawę o dostępie do informacji publicznej faktycznie ograniczył dostęp do informacji. Aktualnie dwie sprawy znajdują się na etapie rozstrzygnięcia przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze. Natomiast pierwsza sprawa została rozstrzygnięta już przez SKO z korzyścią dla wnioskodawcy. Jednakże postępowanie w tym zakresie toczyć się będzie dalej przez Prezydentem Miasta. Tym samym PC DIP dalej będzie obserwować powyższe sprawy.

Ponadto do spraw, w które zaangażowało się PC DIP zaliczyć należy rozpropagowanie wśród organizacji pozarządowych informacji o prawidłowym wykonywaniu ustawy o dostępie do informacji publicznej w zakresie obowiązku prowadzenia w określonych przypadkach stron podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej. Na zlecenie PC DIP sporządzona została przez Mec. Jana Stefanowicza (współautora ustawy oraz poradnika o dostępie do informacji publicznej) opinia w zakresie obowiązku prowadzenia przez organizacje pozarządowe Biuletynów Informacji Publicznej, która została wraz z artykułem opublikowana na portalu.

5. Tydzień Informacji Publicznej (22-29 września 2008)

Zdając sobie sprawę z tego, że dużym problemem w praktycznym wprowadzaniu jawności życia publicznego jest niewielka wiedza na temat prawa dostępu do informacji publicznej, w dniach 22-29 września 2008r. przeprowadziliśmy kampanię promocyjno-edukacyjną, którą nazwaliśmy Tygodniem Informacji Publicznej. Termin Tygodnia Informacji Publicznej został wybrany tak, aby głównym elementem jego obchodów był Międzynarodowy Dzień prawa do informacji, który jest corocznie obchodzony 28 września.

Tydzień Informacji Publicznej w 2008 r. to:

- siedem jednodniowych szkoleń z dostępu do informacji publicznej, w siedmiu różnych miastach; planowane lokalizacje to: Białystok, Łódź, Kraków, Ostróda, Płock, Radom i Zielona Góra.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
 Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

- seria artykułów związanych z tematyką dostępu do informacji publicznej, które zostały napisane przez członków i członkinie stowarzyszenia; którzy i które zajmują się na co dzień dostępem do informacji publicznej. Artykuły dostępne są pod adresem: www.informacjapubliczna.org.pl jak również zostały wydane w Biuletynie Organizacji Służebnych Mazowia, który stanowił jeden z elementów materiałów konferencyjnych podczas konferencji kończącej projekt. (biuletyn stanowi załącznik nr 19 niniejszego pisma.)
- pilotażowa akcja medialna – zwróciliśmy się do dziennikarzy i mediów, którzy zajmują się, bądź mogą być potencjalnie zainteresowani tematyką dostępu do informacji publicznej, aby napisali i wydali materiały pokazujące czytelnikom i odbiorcom, w jaki sposób dostęp do informacji publicznej wpływa na ich pracę. Doświadczenia zagraniczne pokazują, że tego typu akcje w znacznym stopniu pomagają zrozumieć abstrakcyjne pojęcie dostępu do informacji publicznej, dzięki temu, że w wyraźny sposób przekłada się go na codzienne życie. Akcja przeprowadzona została na niewielką skalę, jednak z relatywnie wysoką skutecznością.

(Materiały prasowe dotyczące dostępu do informacji publicznej i Tygodnia Informacji Publicznej stanowią załącznik nr 17 niniejszego pisma.)

- zmasowana akcja obywateli i obywaterek udających się do instytucji publicznych i urzędów z wnioskami o informację publiczną – zarówno w ramach portalu www.informacjapubliczna.org.pl, jak podczas szkoleń przeprowadzonych między 22 a 29 września 2008r., namawialiśmy wszystkich do złożenia wniosku o informację publiczną, aby zastosować prawo do informacji publicznej w praktyce. Trzy gotowe wzory wniosków – aby je ujednoczyć i uprościć całą procedurę dla potrzeb osób zainteresowanych, umieściliśmy na portalu Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej, można je znaleźć pod adresem: xxx. Ponadto gotowe wzory wniosków, wraz ze stosowną informacją dotyczącą Międzynarodowego Dnia Prawa do Informacji, były rozdawane uczestnikom i uczestniczkom szkoleń oraz rozdawano je pod urzędami.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

6. Promocja prawa do informacji podczas V Ogólnopolskiego Forum Inicjatyw Pozarządowych (OFIP)

Podczas V Ogólnopolskiego Forum Inicjatyw Pozarządowych, które miało miejsce w dniach 19-20 września 2008r. SLLGO organizowało panel „Państwo obywatelskie, dobre rządzenie”, oraz współorganizowało panel „Organizacje pozarządowe w działaniach strażniczych – ile organizacji, ile obywateli?”. Ponadto, 20 września w czasie sobotniego pikniku organizacji pozarządowych, SLLGO prowadziło przez cały dzień swoje stoisko.

W ramach stoiska członkowie i członkinie Stowarzyszenia opowiadali o swojej działalności, rozdawali ulotki dotyczące poszczególnych projektów, w tym Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej, jak również promowali idee przyświecające działaniom, mówili o tym w jaki sposób dostęp do informacji publicznej oraz inne narzędzia, takie jak np. budżet partycypacyjny, mogą podnosić jakość i przejrzystość życia publicznego. Poza rozdawaniem ulotek i bezpośrednią rozmową z osobami odwiedzającymi nasz namiot, zorganizowaliśmy również quiz z wiedzy na temat działania administracji i obowiązującego prawa. Nagrodami w konkursie były, poza słodyczkami, wydawnictwa organizacji zaprzyjaźnionych z SLLGO oraz wydanie Konstytucji RP.

Promocja informacji publicznej podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego Open'er, w dniach 4-6 lipca 2008r. w Gdyni.

Działaniem dodatkowym, możliwość przeprowadzenia którego pojawiła się niespodziewanie w ciągu roku, była promocja działań całego SLLGO, w tym Pozarządowego Centrum podczas festiwalu muzycznego Open'er, który odbył się w dniach 4-6 lipca 2008r. w Gdyni. Organizatorzy festiwalu postanowili w sposób niekonwencjonalny promować sektor pozarządowy i na cały czas trwania festiwalu postawili na jego terenie, w pobliżu sceny głównej NGO - namiot w którym swoje stoiska miało kilkanaście organizacji pozarządowych z różnych stron Polski, zajmujących się różnego typu działalnością. Stoiska w „Sektorze NGO” przyznawano na zasadzie konkursowej – SLLGO przystąpiło ze swoją propozycją do konkursu i w jego wyniku otrzymało możliwość promowania swojej działalności podczas festiwalu. Na stoisku rozdawaliśmy swoje ulotki, w tym krótkie komiksy przygotowane w

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

ramach własnych środków, specjalnie na potrzeby stoiska (załącznik nr 18 niniejszego raportu). Dostęp do informacji publicznej był jednym z głównych tematów promowanych w ramach stoiska. Poprzez rozmowy osobami odwiedzającymi „Sektor NGO” zwracaliśmy uwagę na to, jak realizacja prawa do informacji publicznej przekłada się na nasze codzienne życie.

7. Wydanie publikacji

7.1. Publikacja „Czemu jawność?”

W ramach projektu planowaliśmy wydać publikację „Czemu jawność”, która miała poruszać temat jawności życia publicznego. Jedną z organizacji współpracujących ze stowarzyszeniem przy różnych wydarzeniach, również zajmująca się kwestią dostępu do informacji publicznej – Federacja Organizacji Służebnych Mazowia zaproponowała nam sfinansowanie publikacji o takiej samej tematyce – dostępie do informacji publicznej i jawności. Z tej współpracy powstał październikowy numer (22) Biuletynu Federacji Organizacji Służebnych Mazowia, sfinansowany ze środków Mazowii, w pełni napisany przez osoby współpracujące z Pozarządowym Centrum Dostępu do Informacji Publicznej. Ponieważ publikacja w dużej mierze wyczerpała temat, ponadto mieliśmy możliwość dysponowania większą częścią nakładu tego wydawnictwa (łączny nakład 250 sztuk), zdecydowaliśmy się nie wydawać kolejnej publikacji dotyczącej tematu jawności pod kontem dostępu do informacji publicznej stwierdzając, że w chwili obecnej nie jest to konieczne.

7.2. Publikacja raportu z monitoringu dostępu do informacji publicznej

Przeprowadzony przez Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej ogólnopolski monitoring instytucji publicznych pokazał, że problem wewnętrznych procedur udostępniania informacji publicznej jest jeszcze większy, niż przypuszczaliśmy. Ponadto same rozmiary raportu który powstał po podsumowaniu przeprowadzonego monitoringu przerosły nasze oczekiwania. Ponieważ ponadto istnieje możliwość, że sposób udostępniania informacji publicznych przez instytucje jest różny, zależnie od tego, czy wniosek składa przysłowiowy „każdy”, czy np.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

stowarzyszenie takie jak nasze, postanowiliśmy uzupełnić monitoring wysyłając do wybranych instytucji również zapytania incognito. Wnioski płynące z tego dodatkowego badania uzupełnią raport i pozwolą na przedstawienie pełniejszego obrazu bieżącej sytuacji w kontekście udostępniania informacji publicznej przez instytucje. Ponieważ dodatkowe badanie planujemy przeprowadzić na początku roku 2009, postanowiliśmy nie publikować raportu z monitoringu w wersji papierowej na obecnym etapie. Raport w obecnej formie dostępny jest w wersji elektronicznej (załącznik 11).

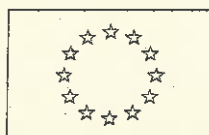
Konferencja kończąca projekt - „BIP w organizacjach pozarządowych” jako wynik zmieniającej się sytuacji.

Konferencja dotycząca dostępu do informacji publicznej początkowo miała się odbyć w ramach Tygodnia Informacji Publicznej (22-29 września 2008r.). Ponieważ jednak w czasie Tygodnia Informacji Publicznej prowadziliśmy wiele innych działań promujących dostęp do informacji publicznej, jak również w wrześniu, zaledwie kilka dni wcześniej miało miejsce V Ogólnopolskie Forum Inicjatyw Pozarządowych, podczas którego wiele mówiono na temat dostępu do informacji publicznej, stwierdziliśmy, że większy efekt będzie miało zorganizowanie konferencji podsumowującej projekt w innym terminie. Wybraliśmy koniec listopada, jak moment najlepszy na tego rodzaju działanie. JFK wyraziło zgodę na zmianę terminu konferencji w aneksie nr 1 do umowy o numerze 9606/JKF/PPT-DG/2007-TF2005/017-488.05.01.03/AK/26, przesłanym wraz z pismem przewodnim o numerze ak/26/26/08/2802 z dnia 26 sierpnia 2008r.

Temat konferencji podsumowującej projekt wybraliśmy według tego, jak zmieniła się sytuacja w czasie roku 2008, jakie tematy pojawiały się i dominowały w dyskusji na temat przejrzystości, zarówno w ramach SLLGO, jak i sektora pozarządowego w ogóle. Biorąc pod uwagę, że temat jawności w organizacjach pozarządowych oraz prowadzenia przez organizacje pozarządowe Biuletynów Informacji Publicznej narastał na przestrzeni roku 2008, postanowiliśmy temu właśnie tematowi poświęcić naszą konferencję.

25 listopada 2008 r. odbyła się konferencja *Biuletyn Informacji Publicznej w organizacjach pozarządowych – kolejny uciążliwy wymóg, czy rozsądne rozwiązanie na rzecz przejrzystości?*. Konferencję zorganizowaliśmy w sali im. J. Turowicza w

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

siedzibie Fundacji im. S. Batorego w Warszawie. W konferencji wzięło udział 50 osób.

Jako organizacji strażniczej zależy nam na wprowadzaniu standardów jawności we wszystkich sferach życia publicznego, w tym także w sektorze pozarządowym. Dlatego poprosiliśmy o opinie na temat obowiązku prowadzenia BIPów przez organizacje pozarządowe eksperta w tej dziedzinie – mecenasa Jana Stefanowicza. Opinia ta wskazała jednoznacznie, że z zapisów ustawy o dostępie do informacji publicznej wynika obowiązek prowadzenia Biuletynów Informacji Publicznej przez organizacje pozarządowe. Ekspertyza ta była jednym z elementów, które sprowokowały szeroką dyskusję na ten temat.

Na konferencję zaprosiliśmy zarówno przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli administracji zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi, jak również technicznymi i prawnymi aspektami prowadzenia Biuletynów Informacji Publicznej.

W konferencji wzięło udział xxx osób. Szczegółową relację z konferencji można znaleźć pod linkiem : http://www.informacjapubliczna.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=193&Itemid=37 Teczka z materiałami konferencyjnymi oraz lista obecności na konferencji stanowią załączniki nr 15 i 16 niniejszego pisma.

PORADY PRAWNE W RAMACH POZARZADOWEGO CENTRUM DOSTĘPU DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

W toku realizacji projektu, na adres skrzynki poczty elektronicznej dip@lgo.pl wpłynęło około 96 zapytań o udzielenie porad prawnych. Prawnik Stowarzyszenia wraz z koordynatorem projektu udzielili porad związanych z dostępem do informacji publicznej skierowanych bezpośrednio na ich pocztę elektroniczną w liczbie około 40 łącznie.

Stały dyżur prawnika Stowarzyszenia specjalizującego się w dostępie do informacji publicznej odbywał się w każdą środę w godzinach 12 – 18 pod telefonem w biurze Stowarzyszenia. Podczas tych dyżurów udzielił ponad 50 porad telefonicznych. Ponadto porady były udzielane, w miarę pojawiającego się

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

zapotrzebowania, również poza określonymi powyżej godzinami, w terminach i formach dogodnych dla osób zgłaszających się po poradę.

Prawnik Stowarzyszenia w toku przeprowadzonego w czerwcu cyklu szkoleń udzielał porad indywidualnych z zakresu informacji publicznej. Pytania dotyczyły na ogół praktycznego zastosowania prawa dostępu do informacji publicznej i związane były z bieżącą pracą urzędników biorących udział w szkoleniach.

Pozostałe porady udzielane były członkom SLLGO na liście dyskusyjnej dip_lista@lgo.pl oraz podczas różnych seminariów, warsztatów i innych spotkań członków SLLGO. Trudno jest dokładnie oszacować liczbę udzielonych w ten sposób porad, jednakże w zakresie powadzonych spotkań oraz dyskusji na liście można wskazać, iż tak udzielonych porad i informacji było ponad 100..

Ponadto porady były udzielane, w miarę pojawiającego się zapotrzebowania, również poza określonymi powyżej godzinami, w terminach i formach dogodnych dla osób zgłaszających się po poradę.

Prawnik Stowarzyszenia w toku przeprowadzonego w czerwcu cyklu szkoleń udzielał porad indywidualnych z zakresu informacji publicznej. Pytania dotyczyły na ogół praktycznego zastosowania prawa dostępu do informacji publicznej i związane były z bieżącą pracą urzędników biorących udział w szkoleniach.

Pozostałe porady udzielane były członkom SLLGO na liście dyskusyjnej dip_lista@lgo.pl oraz podczas różnych seminariów, warsztatów i innych spotkań członków SLLGO. Trudno jest dokładnie oszacować liczbę udzielonych w ten sposób porad – szacujemy, że było ich ok. 60.

II. INFORMACJE O OSIĄGNIĘTYCH CELACH PROJEKTU

Realizacja projektu „Jawność przeciw korupcji” przyczyniła się do rozpowszechnienia informacji na temat prawa do informacji publicznej w Polsce oraz do podniesienia poziomu wiedzy na temat tego prawa zarówno pośród przedstawicieli organizacji pozarządowych, jak i indywidualnych obywateli oraz

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

pracowników administracji publicznej. Cel ten udało się osiągnąć dzięki prowadzeniu działań na wielu polach. Szczególnie ważna była aktywność szkoleniowa Stowarzyszenia w postaci dwu i jednodniowych szkoleń z prawa i procedur dostępu do informacji publicznej (czerwiec i wrzesień 2008). Drugim filarem promocji prawa do informacji był portal www.informacjapubliczna.org.pl, który jest coraz bardziej popularnym źródłem informacji dla osób zainteresowanych prawem do informacji, bądź też mających problem z uzyskaniem informacji publicznej. Szkolenia, portal, jak również prowadzone na co dzień poradnictwo prawne (telefoniczne i mailowe) pozwoliły nam w dużej mierze pomóc przedstawicielom wymienionych powyżej grup docelowych w zdobyciu i poszerzeniu praktycznych umiejętności związanych z korzystaniem z przysługującego każdemu i każdej prawa do informacji publicznej.

Prowadzona przez nas kampania informacyjna, szkoleniowa i poradnicza miała na celu pokazanie, że prawo do informacji publicznej, jest elementem niezbędnym w budowaniu jawności życia publicznego i przeciwdziałaniu patologiom życia publicznego, w tym korupcji. To abstrakcyjne, i często mało zrozumiałe pojęcie staraliśmy się przełożyć na rzeczywistość dnia codziennego, aby łatwiej było zrozumieć, dlaczego ta kwestia jest tak niezwykle istotna z punktu widzenia każdego i każdej z nas. Kwestia ta jest była często poruszana podczas szkoleń, które w ogromnej mierze dotyczyły właśnie praktycznych możliwości korzystania z prawa do informacji publicznej. Działaniem skierowanym do szerszej publiczności była pilotażowa akcja podjęta we współpracy z dziennikarzami podczas Tygodnia Informacji Publicznej, ona również ukazywała związek swobodnego dostępu do informacji publicznej z jawnością i przejrzystością.

Główny monitoring, przeprowadzony wedle ściśle ustrukturyzowanej metodologii monitoring przeprowadzony w roku 2008 przez Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej dotyczył wewnętrznych procedur udostępniania informacji publicznej, wprowadzanych często przez instytucje publiczne. Istniało podejrzenie, że wewnętrzne procedury często nie są zgodne z obowiązującą w Polsce ustawą o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001r. Monitoring miał pokazać jaka jest skala tych nieprawidłowości, dlatego staraliśmy się, aby jego zasięg był możliwie duży – udało nam się zmonitorować 205 instytucji ogólnopolskich oraz działających na poziomie wojewódzkim. Zarówno raport

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

będący podsumowaniem wyników opisanego monitoringu, jak i konkretne sprawy do których postanowiliśmy przystąpić jako strona, bądź też jedynie wspierając stronę, realnie wpływają na poprawę stosowania procedur udostępniania informacji publicznej, ponieważ pokazują na przykładach najczęściej pojawiające się nieprawidłowości.

Podczas szkoleń przeszkoliliśmy 168 osób – działaczy organizacji pozarządowych, pracowników administracji publicznej oraz mieszkańców. Wszyscy uczestnicy i wszystkie uczestniczki szkoleń byli i były zachęcane do podtrzymania kontaktu z PC DIP oraz do korzystania z wiadomości i porad gromadzonych i udostępnianych na portalu www.informacjapubliczna.org.pl. Część osób faktycznie podtrzymała ten kontakt, były to przede wszystkim osoby, które osobiście natrafiły na problemy związane z uzyskiwaniem informacji publicznej od podmiotów zobowiązanych.

Do miękkich – trudno mierzalnych efektów należy np. zmiana świadomości przedstawicieli administracji publicznej, którzy mieli kontakt z Pozarządowym Centrum podczas szkoleń, bądź przy innych okazjach. Szczególnie podczas szkoleń widać było zmiany postaw osób uczestniczących, osoby pracujące w urzędach zaczynały dostrzegać racje i potrzeby mieszkańców, a mieszkańcy i osoby pochodzące z ngo zroszczyły, że urzędników ogranicza często wadliwa procedura i to z nią należy walczyć. Osoby uczestniczące w tych szkoleniach wielokrotnie podkreślały jak wartościowym było dla nich takie spotkanie. Wszelkie działania promocyjne związane z dostępem do informacji i projektem kierowane były do zróżnicowanej grupy odbiorców – obywateli, urzędników i działaczy organizacji pozarządowych. Działania te pokazały odbiorcom gdzie szukać pomocy i porad na temat obowiązującego prawa. Staraliśmy się przekazywać możliwie praktyczną wiedzę – opierając się na doświadczeniach własnych ekspertów, członków i członkiń SLLGO oraz innych osób współpracujących z PC DIP. Raport z ogólnopolskiego monitoringu, jak również spisane doświadczenia osób prowadzących na co dzień lokalny monitoring prawa do informacji publicznej oraz osób świętujących razem z nami Dzień Prawa do Informacji, pokazuje jak wiele i jakiego rodzaju nieprawidłowości pojawiają się najczęściej w praktyce korzystania z prawa do informacji publicznej.

Efekty mierzalne projektu, to przede wszystkim:

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

- liczba osób przeszkolonych podczas dwudniowych i jednodniowych szkoleń z prawa i procedur dostępu do informacji publicznej
- liczba osób korzystających z poradnictwa prowadzonego przez PC DIP
- liczba osób odwiedzających portal www.informacjapubliczna.org.pl i jego poszczególne zakładki
- liczba osób uczestniczących w konferencji *BIP w organizacjach pozarządowych* i biorących udział w dyskusji na temat potrzeby stosowania standardów jawności w organizacjach pozarządowych

Rezultaty osiągnięte w projekcie były i są upowszechniane poprzez portal www.informacjapubliczna.org.pl jak również poprzez krótkie informacje przesyłane do prasy. Materiały prasowe opublikowane na temat projektu oraz działań związanych bezpośrednio z dostępem do informacji publicznej stanowią załącznik nr 17 do niniejszego raportu.

III. PORÓWNANIE ZAKŁADANYCH I FAKTYCZNIE OSIĄGNIĘTYCH REZULTATÓW

Rezultaty policzalne:

Zaplanowany rezultat:	Osiągnięty rezultat:	Źródło weryfikacji wskaźnika osiągnięcia rezultatu:	Wyjaśnienie rozbieżności:
Czy udało nam się zachęcić grupy docelowe do zainteresowania się prawem do informacji?			
liczba wejść na stronę www.informacjapubliczna.org.pl - 1000	Około 100 wejść dziennie.	Komercyjne obliczanie wejść na stronę poprzez wykupioną usługę przez SLLGO. Statystyki oglądalności artykułów wbudowane w	Zwiększenie ilości treści oraz wypozycjonowanie strony spowodowało zwiększoną oglądalność.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
 Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

		system obsługujący stronę.	
liczba zgłoszeń na szkolenia – przynajmniej 240	liczba osób faktycznie przeszkolonych - 168	- listy obecności (załączniki nr 2 i 3) - liczba ankiet ewaluacyjnych - liczba wystawionych certyfikatów - liczba przekazanych materiałów szkoleniowych	liczba osób faktycznie przeszkolonych była każdorazowo mniejsza, niż liczba osób zgłaszających się na szkolenie. Problem ten wynika przy okazji większość szkoleń bezpłatnych
liczba osób, które podjęły monitoring – 60	dokładna liczba osób, które podjęły monitoring przy okazji Międzynarodowego Dnia Informacji Publicznej jest trudna do określenia	sygnały przesłane na dip_lista@lgo.pl , informacje przekazywane ustnie	do składania wniosków 29 września namawialiśmy podczas wrześniowych szkoleń, nie wszyscy, którzy przystąpili do tego monitoringu poinformowali nas o tym <i>post factum</i> .
liczba osób zgłaszających się na konferencję związaną z dostępem do informacji publicznej (kończącą projekt)	50	lista obecność na konferencji „BIP w organizacjach pozarządowych” (załącznik nr 16 niniejszego raportu)	
Czy udało nam się doprowadzić do zmiany niewłaściwych praktyk?			

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

<p>liczba skutecznych interwencji – 20</p>	<p>8 interwencji, które na dzień pisania raportu zakończyły się.</p>	<p>Zmiany dokumentów, stron internetowych, praktyki postępowania instytucji.</p>	<p>Trudno w zakresie prowadzonego poradnictwa – wskazywaniem rozwiązań wraz z wybranymi sprawami oraz poszczególnymi interwencjami określić jednostkowo każdą sprawę jako interwencję, a jako tylko poradę. Jednakże część prowadzonych aktualnie interwencji, zakończy się na początku 2009 r.</p>
<p>liczba prowadzonych spraw precedensowych - 2</p>	<p>5</p>	<p>Prowadzone postępowania, w których SLLGO występuje jako uczestnik postępowania, obserwator lub interweniuje i współpracuje z osobami, które stały się inicjatorami danych spraw. Dokumenty</p>	<p>Zakres działania PC DIP oraz oglądalność portalu powoduje, iż zwiększa się ilość spraw, a jednocześnie wiele kwestii nie jest ciągle jasnych w zakresie procedur dostępu do informacji publicznej. Tym samym</p>

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
 Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

		znajdujące się w siedzibie stowarzyszenia.	zaangażowanie PC DIP w określone sprawy działa na rzecz zmiany działania administracji.
procent urzędów, które wprowadzą zmiany w wyniku monitoringu ogólnopolskiego (do oceniania dopiero po roku – przy kolejnym monitoringu) - 50%	ten wskaźnik uda się określić dopiero po roku od przeprowadzenia monitoringu, jak było to założone		
Czy istnieje potrzeba pomagania przy korzystaniu z prawa do informacji?			
liczba udzielonych porad – 100	96 odpowiedzi zostało udzielonych na zapytania skierowane na adres maila dip@lgo.pl . Telefonicznie podczas dyżurów oraz w trakcie całego tygodnia udzielono około 50 porad telefonicznie. Ponadto zatrudniony ekspert poza powyższymi drogami udzielił około 20 porad	Skrzynka poczty elektronicznej dip@lgo.pl zakładka spraw załatwionych. Poczta mailowa eksperta zatrudnionego w ramach dyżurów i poza dyżurami oraz koordynatora w zakresie udzielanych porad.	Działania promocyjne prawa do informacji, zwiększająca się oglądalność strony www.informacjapubliczna.org.pl oraz występowanie na różnych forach i mediach spowodowało, że osoby mające trudności w dostępie do informacji publicznej zgłaszały swoje pytania do PC DIP.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

	<p>skierowanych bezpośrednio na podany podczas szkoleń osobisty adres maila.</p> <p>Koordinator udzielił również około 20 porad w odpowiedzi na skierowane pytania na adres osobistej skrzynki poczty elektronicznej.</p> <p>Łącznie daje to około 190 porad udzielonych w zakresie działania PC DIP.</p>		
<p>liczba osób proszących o przesłanie publikacji „Czemu jawność?” lub ściągających ją ze strony – 100</p>	250 egzemplarzy	<p>Ilość publikacji zawierających wyłącznie teksty o prawie od informacji i procedurach dostępu do informacji przygotowanych przez partnera Tygodnia Informacji Publicznej.</p>	<p>W podejmowanych działaniach zaistniała możliwość współpracy przy wydaniu publikacji o prawie do informacji i procedurach dostępu do informacji oraz zysków jakie daje jawność.</p>
<p>liczba wejść na stronę; korzystania</p>	Średnia liczba wejść na stronę	Statystyki oglądalności	Zwiększenie ilości treści oraz

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
 Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

ze słowniczka i FAQ – 1 000	podana została w pozycji pierwszej niniejszej tabelki. Słowniczek, FAQ oraz poradnik są najczęściej obok tematycznych artykułów oglądanymi zakładkami na stronie. Ich oglądalność (poszczególnych sekcji) waha się od kilkuset do ponad 5000 odsłon poradnika.	artykułów wbudowane w system obsługujący stronę.	wypozycjonowanie strony spowodowało zwiększoną oglądalność.
--------------------------------	--	--	---

Rezultaty niepoliczalne:

Do najważniejszych rezultatów niepoliczalnych zaliczyć należy utożsamianie zagadnienia informacji publicznej i prawidłowego funkcjonowania procedur dostępu do informacji publicznej w świadomości osób pracujących z tymi zagadnieniami, czy też korzystającymi z tego prawa z Pozarządowym Centrum Dostępu do Informacji Publicznej, w tym ze stroną www.informacjapubliczna.org.pl.

Często podczas spotkań podkreślane jest znaczenie strony www.informacjapubliczna.org.pl jako miejsca gromadzącego wiedzę i informację z tego zakresu. Wynik ten pokazuje również sugestie użytkowników korzystających z tej strony w zakresie dodawania nowych elementów.

Ważnym rezultatem jest udoskonalenie pracy osób prowadzących szkolenia i stworzenie dobrze przygotowanego zespołu osób mogących prowadzić szkolenia z tego zakresu.

Prowadzone wszystkie działania w zakresie projektu zwiększyły wiedzę w

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
 Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

zakresie prawa do informacji i procedur dostępu do informacji publicznej u osób korzystających z tego prawa i pracowników podmiotów, które muszą udostępniać informację publiczną. Za pośrednictwem konferencji "BIP w organizacjach pozarządowych" zwiększona została świadomość, iż zobowiązane do udostępniania informacji publicznej są również wszystkie podmioty korzystające ze środków publicznych, a nie tylko podmioty administracji publicznej, co wpływa na przejrzystość wydatkowania funduszy publicznych. Ponadto ekspert PC DIP oraz koordynator zgłosili się do grona osób, które uczestniczą w procesie nowelizacji ustawy o dostępie do informacji publicznej co pozwoli za pośrednictwem strony www.informacjapubliczna.org.pl na bieżące informowanie o kierunkach zmian w tym zakresie.

1. INFORMACJA O MOŻLIWOŚCI KONTYNUACJI PROJEKTU

Efektom projektu, który będzie owocował w przyszłości jest zainteresowanie i przeszkolenie 168 osób z prawa i procedur dostępu do informacji publicznej, tak że wyposażone one są w wiedzę i praktyczne umiejętności pozwalające na skuteczne korzystanie z prawa do informacji publicznej. Ponieważ w dużej mierze są to osoby działające w organizacjach pozarządowych, pracujące w administracji publicznej, bądź też w ogóle osoby ponadprzeciętnie aktywne społecznie, spodziewać się można, że wiedzę zdobytą podczas szkoleń będą przekazywać również we własnym zakresie. Bardzo istotną informacją, wyraźnie przekazywaną podczas każdego ze szkoleń jest możliwość zwracania się z pytaniami i wątpliwościami do ekspertów PC DIP, jak również możliwość korzystania z informacji zgromadzonych na portalu www.informacjapubliczna.org.pl

Podczas realizacji projektu „Jawność przeciw korupcji. Rozwój Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej, udało nam się nawiązać wiele kontaktów, szczególnie o lokalnym zasięgu, które to kontakty pozwolą nam w przyszłości jeszcze bardziej skutecznie rozpowszechniać informacje dotyczące naszych działań.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

Wszyscy uczestnicy szkoleń otrzymali informacje na temat organizowanego przez PC DIP Tygodnia Informacji Publicznej i Dnia Prawa do Informacji i mieli możliwość przyłączenia się do tych obchodów.

Rok 2008 to drugi rok funkcjonowania Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej. W ciągu tych dwóch minionych lat udało nam się osiągnąć bardzo wiele – zgromadzić grono ekspertów z zakresu prawa do informacji, którzy ciągle się doksztalają i biorąc aktywny udział w zbieraniu interesujących informacji, dobrych i złych praktyk wiążących się z tym tematem. Udało nam się zorganizować dwie akcje pilotażowe – Dzień Prawa do Informacji 2007 (28 września 2007), który był działaniem zupełnie pionierskim na gruncie polskim, związanym z międzynarodowymi działaniami organizacji FOIANet (Freedom of Information Advocates Network) oraz Dzień Prawa do Informacji (28 września 2008) i Tydzień Informacji Publicznej 2008 – tym razem akcję udało się przeprowadzić na znacznie szerszą skalę. Kolejne wydarzenia związane z promowaniem prawa do informacji planujemy organizować corocznie we wrześniu, jak również przy każdej innej nadarzającej się okazji, niezależnie od realnego dofinansowania i kolejnych projektów.

Udało nam się również stworzyć zespół trenerski, złożony z ekspertów i praktyków informacji publicznej, zespół, który stale podnosi swoje kwalifikacje zarówno merytoryczne, jak i trenerskie.

W roku 2008 zdecydowanie zwiększyła się liczba udzielonych przez ekspertów PC DIP porad prawnych. Również ta działalność będzie przez nas kontynuowana, uważamy, że jest niezwykle istotne, aby każdy miał szansę uzyskać pomoc w kwestii prawa dostępu do informacji publicznej, które jest prawem skomplikowanym, a ma szansę być skomplikowane jeszcze bardziej.

Niewątpliwie również będziemy dalej prowadzić i rozwijać portal www.informacjapubliczna.org.pl, który stopniowo zdobywa renomę wśród osób zajmujących się tematem dostępu do informacji publicznej, korupcji i przejrzystości życia publicznego.

W tym roku po raz kolejny, w dużej mierze ze środków własnych, zakupiliśmy program prawny Legalis, który ułatwia pracę naszym prawnikom, jak również wszystkim innym osobom współpracującym z Pozarządowym Centrum Dostępu do Informacji Publicznej. Nabytek ten ułatwi nam

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

kontynuowanie działań w przyszłym roku, niezależnie od otrzymania dofinansowania.

Niewątpliwie będziemy kontynuować działania związane z obchodami Tygodnia Informacji Publicznej oraz Międzynarodowego Dnia Informacji Publicznej. Bardzo nam zależy, aby ideę wprowadzania i umacniania jawności życia publicznego poprzez możliwie szeroki dostęp do informacji publicznej promować na różne sposoby. Zamierzamy stopniowo rozwijać zapoczątkowane w tym roku akcje pilotażowe, szczególnie część medialno-promocyjną.

Niezależnie od kończącego się projektu będziemy kontynuować prowadzenie poradnictwa prawnego w zakresie dostępu do informacji publicznej – zarówno droga emailową, jak i telefoniczną.

Ponadto członkowie i członkinie SLLGO na co dzień prowadzą działania związane z korzystaniem z prawa do informacji publicznej i na własną rękę monitorują przestrzeganie obowiązujących procedur

Jeśli chodzi o wykorzystanie dorobku merytorycznego i szkoleniowego wypracowanego podczas tegorocznego projektu, w dużej mierze będzie on wykorzystywany podczas realizacji projektu „Jawne, przejrzyste, odpowiedzialne. Standardy w organizacjach pozarządowych” nr umowy FOP 08/04/SR/2887, w którym SLLGO jest partnerem.

2. RELACJA Z DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PROMOCJĄ PROJEKTU, W TYM NT. SPOSOBU INFORMOWANIA O ŹRÓDLE FINANSOWANIA PROJEKTU

Podczas wszystkich działań podejmowanych w ramach projektu „Jawność przeciw korupcji” bardzo wyraźnie informowaliśmy o źródle finansowania projektu. Podczas szkoleń informację tę przekazywaliśmy ustnie, jak również zamieszczaliśmy logo Unii Europejskiej z odpowiednią adnotacją zarówno na materiałach szkoleniowych, jak również każdorazowo umieszczaliśmy powiększone logo Unii Europejskiej w sali szkoleniowej, w której odbywały się zajęcia. Przykładowe materiały szkoleniowe z czerwcowych szkoleń dwudniowych wraz z przykładowym formularzem ewaluacyjnym stanowią załączniki nr 5 i 6 niniejszego

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

pisma. Przykładowe materiały szkoleniowe z wrześniowych szkoleń jednodniowych, zorganizowanych w ramach Tygodnia Informacji Publicznej stanowią załącznik nr 7.

Ponadto informacja na temat finansowania projektu została zamieszczona na wszystkich materiałach wyprodukowanych w ramach projektu - materiałach szkoleniowych oraz wszystkich innych materiałach związanych ze szkoleniami (formularze potrzeb, ankiety ewaluacyjne, listy obecności) – załączniki 2, 3, 4, 5, 6, 7, koszulkach promujących dostęp do informacji publicznej (załącznik nr 14), na elektronicznym wydaniu raportu podsumowującym ogólnopolski monitoring (załącznik nr 11 niniejszego raportu).

3. SAMOOCENA REALIZACJI PROJEKTU

Projekt „Jawność przeciw korupcji. Rozwój Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej.” Realizowany jest z najwyższą starannością i zgodnie z założonym harmonogramem. Według naszej oceny projekt „Jawność przeciw korupcji” został w pełni zrealizowany – udało nam się osiągnąć zakładane cele. Jeśli chodzi o zmiany w harmonogramie realizacji projektu, wszystkie zostały zaakceptowane przez JFK Fundusz Współpracy. Zmiany te przyczyniły się do realizacji projektu jedynie w sposób pozytywny – na przykład zmiana spotkania planującego, które miało odbyć się na samym początku realizacji projektu, na spotkanie planująco-ewaluacyjne, które odbyło się pod koniec czwartego miesiąca realizacji projektu, pozwoliło na weryfikację i ewaluację osiągnięć projektu w jego trakcie, jak również dodatkową, inspirującą dyskusję osób zaangażowanych w projekt.

Doświadczenia zdobyte przez Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej zdobyte podczas dziesięciu miesięcy realizacji projektu „Jawność przeciw korupcji”, są nie do przecenienia. Udało nam się przeprowadzić zakładaną liczbę szkoleń, przeszkolić zakładaną liczbę uczestników. Rozwinęliśmy portal www.informacjapubliczna.org.pl. Rozwinęliśmy także dział poradnictwa prawnego. – zgłasza się do nas coraz więcej osób z coraz bardziej różnorodnymi problemami.

Pozarządowe Centrum Dostępu do Informacji Publicznej
www.informacjapubliczna.org.pl
Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej

